
Публикуван на: 09-05-2010

Източник: [Портал Европа](#)

Есето получава голямата награда в конкурса, организиран от евродепутат Надежда Нейнски и Съюза на демократичните сили.

Георги Антонов е роден на 13 август 1985 г. в Силистра. Учил е в ПМГ "Св. Климент Охридски" в своя град. Магистър е по балканистика от СУ "Св. Климент Охридски" и бакалавър по минало и съвремие на Югоизточна Европа. Сред езиците, които владее, са френски, гръцки, полски, румънски, руски и английски. Хобитата му са шахмат и бокс.

България, подобно на други общества от Югоизточна Европа, от конституирането си като модерна държава в края на XIX в. е сцена на политическо противоборство по въпрос, който е толкова фундаментален, че измества традиционните разделителни линии между участниците в политиката. Това е въпросът за цивилизационната ориентация, спорът кой да бъде еталон за модернизирание, най-сбито представян като конфликт между "фили" и "фоби". И традиционно, в историята на модерната българска държава поривите към модернизация и за излизане от ориенталщината и samodържието към европеизацията и демокрацията, винаги идват от едно малцинство лидери, изповядващи върховенството на законите, гражданските права и политическия плурализъм като основни ценности.

Сто и тридесет години след излизането от една империя и двадесет години след излизането от друга, ненадмината по своята бруталност и садизъм, на десните политици в България отново е отредено да защитават ценности, които нормалният свят вече е приел за общочовешки. Да има ли равенство пред законите, отчетност на властта пред гражданите, свобода на волята и на изразяването на мисълта, отдавна е въпрос, по който съществува консенсус в цивилизования свят и фактът, че на десните политически сили в България се налага да се аргументират по такава тема, е красноречиво описание на всички участници в политическия живот. "Двадесет години по-късно", връзката между дясното в България и европейските ценности е безспорна.

Необичайното за България, и то в източноевропейски контекст е, че двете основни десни партии у нас се явяват единствените на дело утвърждаващи тези ценности, единствените политически сили, които превръщат ценностите в работещи държавни механизми. Факт е, че всяка прогресивна идея и кауза идват от десните сили. Но също е факт, че в България все още съществува дебат „към Азия или към Европа?“.

От тази особеност на политическата обстановка, в която се развива българската политическа десница, следват други три: антисистемността на опонентите на десните партии, незавършеният дебат за миналото, политизирането на обществото като кауза и необходимо условие за оцеляването на дясното представителство.

Срещу десните сили у нас се изправя една опозиция, която по същество е антисистемна. Макар да не обявява това директно, тя не се смущава да излъчва послания, изразяващи носталгия по годините на тоталитарния режим, като подтекста е, че „хубавите времена могат да се върнат“ и политическият режим да стане отново „като едно време“. От 2007 г., с влизането в ЕС, става все по-ясно, че срещу дясното в България далеч не стои европейски лява, социалдемократическа алтернатива за управление. Вместо това имаме една клика от подставени лица, действащи под ръководството на кадри от репресивния апарат, осигурявал стабилността на комунистическата диктатура. Днес тези кадри работят организирано и усилено, за да осигурят колониалните интереси в България на Путинова Русия.

Антисистемността на наследниците на комунистическата партия се проявява многократно от 1990 г. насам – в опозицията на българския стремеж за членство в евоатлантическите структури, в рушене на основни демократични институции чрез обсебване на медиите, в икономическо и политическо обвързване на България с извъневропейски интереси.

Партиите са основата на модерната демокрация. Опитите на миналото правителство да подрони устоите на партийната система в страната пряко доказват антисистемността на хората поели комунистическата щафета в България след 1990 г. Видяхме опит за рушене на фундамента на демокрацията чрез законодателни актове приети в последния момент, подменящи гласуването за партии с гласуване „за личности“. Видяхме официално признатото „политическо генно инженерство“, провеждано по рецепта от Кремъл за разлагане на демократичните институции като първа стъпка към отстраняването им. Тази обстановка не може да не окаже ефект върху приоритетите на десните партии. Асоциацията между понятията „демократичен“ и „десен“ дори на ниво партийна символика говори много. Десните политически сили в България, представени през изминалата година съвкупно от „Синята коалиция“, влизат в класическата си роля на просветеното малцинство, борещо се срещу чуждите и подпомаганите от тях вътрешни сили, целящи азиатизацията на страната.

На десните политици в България, наравно с призиването им да лансират и провеждат десни политики, по необходимост се налага да водят борба за утвърждаването на европейската ценностна и цивилизационна ориентация у нас. Но не е само това. Тази борба се води в няколко измерения

едновременно. Показателно е, че на десни политици и на техни симпатизанти се пада да изразяват позиции по хронологически отдалечени събития, по чието значение обществото не е постигнало консенсус – събития и факти от периода на комунистическата диктатура.

Каквото и да опитват десните, те ще губят обществения дебат за миналото, докато се опитват да го водят сами. Той е дебат предназначен за обществото като цяло и докато то отказва да го проведе, победата в дебата ще е на тези, които възпират качествено му провеждане и предлагат подправена версия за миналото. А дебатът за миналото е важен, защото осигурява голяма част от легитимацията на десните политически сили. Важен е, защото ако наследниците на комунистите спечелят дебата за комунистическото минало, те са почти спечелили и дебата за бъдещето, по логиката „Щом преди беше толкова хубаво, дайте пак да го направим същото“. Но не е работа на десните партии да водят обществения дебат за миналото. От тях се очаква да предизвикат провеждането му в обществото и заклеймяването на злините не в приемани от институциите декларации, а в самата колективна памет.

Борбата срещу апатията и стремежът към политизация на обществото са постоянни задачи на проевропейските политически сили нявсякъде в постсъветска Европа. В България, след осемгодишно безвремие и заблацияване на политическото пространство, днешната десница има всички изгледи да набере забележителен политически ресурс. Настоящото управление, при целия си популизъм, идейна неопределеност, недостиг на опит и на компетентни кадри, има неоспоримото достойнство – връща разговора за политика и мястото на политическите партии като основни източници на политиките и среда за тяхното обсъждане. Разговорът засега може да се води на примитивно ниво, а представите за механизмите на управление да са наивни, но условията за дискусия и конкуренция на мнения – една основна предпоставка за наличие на демокрация – са налице. Недодялано, но добронамерено, именно с честите си препъвания, популистското управление дава хранителна среда за градивна критика, чрез която може да се натрупва политически авторитет. Колебливостта на действията на ГЕРБ, предпоставена от популистското начало, позволява на традиционните десни да контрастират с неотклонно поддържаните си каузи и така да утвърждават идентичността си. Поддържането на традиционно десните теми – осигуряване на условия за свободно конкуриране, реформите като оптимална форма на борба с кризата, твърдост пред руските попъзновения към българския суверенитет, ще донесат своите дивиденди. Отстояването на тези позиции би имало оптимален ефект само в съчетание с целенасоченото въвеждане на обществото в дебати по политически теми, което е единствената резултатна мярка за озаптяване на популизма и поставяне на политическите противоречия в обществото там, където се полага да бъдат – в сферата на политическия дебат.

Двадесет години след възраждането си, проевропейските партии на България изпълняват фигури от висшия пилотаж в политиката: оптимално използвайки слабостите в стила на управление на ГЕРБ, те все пак правят всичко възможно да му предоставят твърда почва, защото неговите успехи са от полза за всички честни и произвеждащи граждани, а евентуален провал на ГЕРБ ще завърти страната в спиралата на путинизацията. Днес партиите от „Синята коалиция“ разполагат с три години, в които да изградят автентично доверие и поддръжка за себе си, които да не намират източника си в отрицанието на досегашното управление. Те ще правят това в условията

на рядко наблюдаван подем в общественото доверие към десните, реформаторски и европеизаторски идеи, време в което определението „десен“ повече от всякога се покрива по смисъл с „верен“, „справедлив“ и „правилен“. Това е доверие, което е отговорност на истинските десни да оправдаят, запазят и разширят.

Георги Антонов, 27.04.2010 г.